

Trường ĐH CNTP TP.HCM Khoa: CNTT Bộ môn: CNPM Môn: TH NMLT	BÀI 8. FILE DỮ LIỆU & CẤU TRÚC (STRUCT)	
---	--	---

A. MỤC TIÊU:

- Khai báo được biến kiểu mở file, đóng file.
- Trình bày được cách đọc một số nguyên, cách đọc một dòng dữ liệu lưu trong file.
- Phân tích được tình huống sử dụng file để đọc, lưu dữ liệu.
- Cài đặt được hàm nhập dữ liệu từ file, xuất dữ liệu hiển thị ra màn hình, và xử lý dữ liệu trong bài toán cụ thể
- Vận dụng được cách đọc, lưu file để giải quyết bài toán cụ thể
- Định nghĩa được biến kiểu cấu trúc trong bài toán cụ thể
- Khai báo được biến kiểu cấu trúc.
- Phân tích được tình huống sử dụng cấu trúc để lưu trữ dữ liệu.
- Cài đặt được hàm nhập, xuất, xử lý dữ liệu bằng cách sử dụng kiểu cấu trúc
- Vận dụng được kiểu cấu trúc để giải quyết bài toán cụ thể

B. DỤNG CỤ - THIẾT BỊ THÍ NGHIỆM CHO MỘT SV:

STT	Chủng loại – Quy cách vật tư	Số lượng	Đơn vị	Ghi chú
1	– Máy tính (có thể là máy bàn hoặc laptop).	1	cái	

C. VẬT LIỆU

- Visual C++.Net.
- Phần mềm hỗ trợ dạy học: NetOp School hoặc NetSupport School.

D. NỘI DUNG THỰC HÀNH

I. Tóm tắt lý thuyết

1. Mở - đóng file

- *Mở file:*

```
FILE * fopen(const char * filename, const char * mode);
```

Hàm fopen thực hiện chức năng mở file có tên là filename, dạng mở mode. Nếu mở được thì trả về 1 con trỏ có trị khác NULL, không mở được trả về trị NULL. Tham số mode là một chuỗi kí tự chỉ định dạng mở.

Các mode mở file thông dụng:

- “r” : Mở file để đọc (read).

- “w” : Tạo file mới để ghi (write), nếu file này đã tồn tại thì bị ghi đè.
- “a” : Mở để ghi vào cuối file nếu file này đã tồn tại, nếu file này chưa có thì sẽ được tạo mới để ghi (append).
- “r+” : Mở file đã có để cập nhật (cả đọc lẫn ghi).
- “w+” : Mở file mới để được cập nhật (cả đọc lẫn ghi). Nếu file này đã có thì nội dung sẽ bị ghi đè.
- “a+” : Mở để đọc và cập nhật (ghi) nội dung vào cuối file, sẽ tạo mới nếu file này chưa có.

Ghi chú:

- Thêm ký tự “t” để mô tả mở file dạng text mode. (Ví dụ : “rt”, “w+t”,...):
- Thêm ký tự “b” để mô tả mở file dạng nhị phân (Ví dụ : “wb”, “a+b”,...).

Ví dụ:

```
FILE *f;
f = fopen("input.txt", "rt");
```

- **Đóng file:**

```
int fclose(<tên con trỏ kiểu file>);
```

Ví dụ:

```
int fclose(FILE * f);
```

Nếu thành công trả giá trị 0, nếu thất bại trả về giá trị EOF (giá trị -1).

2. Đọc file txt kiểu số

```
int fscanf (<tên con trỏ mở file>, "chuỗi định dạng", &bien1, &bien, &bien,... )
```

Ví dụ:

- Khai báo biến số nguyên a, b, c
int a, b, c;
- Nội dung file txt là:

```
5 6 9
```

- Cách đọc 3 số nguyên lưu vào a,b,c như sau:

```
fscanf(f, "%d", &a);
fscanf(f, "%d", &b);
fscanf(f, "%d", &c);
```

Cách thức gọi hàm:

```
void main()
{
    FILE*f;
    int a, b, c;

    f = fopen("input.txt", "rt");
    fscanf(f, "%d", &a);
    fscanf(f, "%d", &b);
```

```

    fscanf(f, "%d", &c);
    printf("3 gia tri lan luot la: %d, %d, %d", a, b, c);
    getch();
}

```

3. Đọc file txt kiểu chuỗi

Cú pháp: `char * fgets (char*s, int n, f);`

Đọc 1 dòng dữ liệu tối đa n byte trong f vào chuỗi s, ngược lại trả về NULL.

Ví dụ: Nội dung file txt là:

Xin chao cac ban!

Cách thức gọi hàm:

```

void main()
{
    FILE*f;
    f = fopen("input.txt", "rt");

    char a[50];
    fgets (a, 50, f);
    printf("\n chuoi la: %s", a);
}

```

4. CẤU TRÚC – STRUCT

a. Khai báo struct:

– Cách 1:

```

struct <Tên cấu trúc>
{
    <Tên kiểu dữ liệu> <Tên thành phần 1>;
    <Tên kiểu dữ liệu> <Tên thành phần 2>;
};

```

Ví dụ:

```

struct SinhVien
{
    char mssv[15];
    char hoten[50];
    int solanvang;
};

```

– Cách 2:

```

typedef struct <Tên cấu trúc>
{
    <Tên kiểu dữ liệu> <Tên thành phần 1>;
}

```

**<Tên kiểu dữ liệu> <Tên thành phần 2>;
}<Tên cấu trúc mới>;**

Ví dụ:

```
typedef struct SinhVien
{
    char mssv[15];
    char hoten[50];
    int solanvang;
}Student;
```

b. Khai báo biến sử dụng cấu trúc

<Tên cấu trúc> <Tên biến>;

Ví dụ:

```
SinhVien x;
```

Hoặc:

```
Student y;
```

c. Truy cập thành phần của cấu trúc:

Tên_biến_cấu_trúc.tên_thành_phần

Ví dụ:

```
SinhVien x;
puts("Nhap ho ten:");
gets(x.hoten);
printf("Nhap so lan vang mat:");
scanf("%d",&x.solanvang);
```

II. Bài tập mẫu hướng dẫn thực hành

Bài 1. Cho file txt chứa mảng 1 chiều như sau:

```
5
1 7 9 4 3
```

- **Hãy đọc các giá trị của file txt và lưu vào mảng 1 chiều.**
- **Xuất mảng vừa đọc ra màn hình**

Hướng dẫn

```
#include "stdio.h"
#include "conio.h"
void main()
{
    int n;
    int a[50];

    //Mở file để đọc
    FILE*f;
```

```

f = fopen("input.txt", "rt");
//doc so dau tien trong file luu vao n
fscanf(f, "%d", &n);
//doc n so tiep theo luu vao phan tu cua mang
for(int i=0; i<n; i++)
    fscanf(f, "%d", &a[i]);
//dong file
fclose(f);
//xuat mang ra man hinh
for(int i=0; i<n; i++)
    printf("\t %d", a[i]);
getch();
}

```

Bài 2. Cho file txt chứa thông tin:

121

Nguyen Thi Thuy

23

- **Đọc giá trị từng dòng dữ liệu của file**
- **Xuất các dữ liệu ra màn hình**

```

#include "stdio.h"
#include "conio.h"
void main()
{
    //Mo file de doc
    FILE*f;
    f = fopen("input.txt", "rt");
    //Doc tung dong du lieu luu vao bien tuong ung
    char ms[15];
    char ten[50];
    char tuoi[10];
    fgets (ms, 50, f);
    fgets (ten, 50, f);
    fgets (tuoi, 50, f);
    //in ket qua ra man hinh
    printf("\n ma so la: %s", ms);
    printf("\n ten la: %s", ten);
    printf("\n tuoi la: %s", tuoi);
    getch();
}

```

Bài 3. Khai báo cấu trúc HìnhChuNhat cần thiết lưu trữ thông tin hình chữ nhật, sau đó thực hiện các chức năng: (Lưu ý: Viết chương trình dạng hàm).

Yêu cầu:

- Nhập thông tin cho kiểu dữ liệu HìnhChuNhat.
- Xuất thông tin cho kiểu dữ liệu HìnhChuNhat.
- Tính chu vi hình chữ nhật
- Tính diện tích hình chữ nhật

Hướng dẫn:

- Khai báo thêm các thư viện cơ bản cho chương trình.

```
#include <conio.h>
```

```
#include <stdio.h>
```

- Khai báo struct HìnhChuNhat cho chương trình.

```
struct HìnhChuNhat
{
    int Dai;
    int Rong;
};
```

- Viết các định nghĩa hàm cần thiết cho chương trình như sau:

```
void NhapThongTinHCN(HìnhChuNhat &pHcn)
```

```
{
    printf("Moi ban nhap chieu dai hcn=");
    scanf_s("%d",&pHcn.Dai);
    printf("Moi ban nhap chieu rong hcn=");
    scanf_s("%d",&pHcn.Rong);
}
```

```
//=====
```

```
void XuatThongTinHCN(HìnhChuNhat pHcn)
```

```
{
    printf("Chieu dai hcn la=%d",pHcn.Dai);
    printf("\nChieu rong hcn la=%d",pHcn.Rong);
}
```

```
//=====
```

```
void TinhChuViHCN(HìnhChuNhat pHcn)
```

```
{
    printf("\nChu vi hcn la=%d", (pHcn.Dai+pHcn.Rong)*2);
}
```

```
//=====
```

```
void TinhDienTichHCN(HìnhChuNhat pHcn)
```

```
{
    printf("\nDien tich hcn la=%d",pHcn.Dai*pHcn.Rong);
}
```

- Viết hàm main để thực thi chương trình.

```
void main()
{
    HìnhChuNhat hìnhchunhat;
    NhapThongTinHCN(hìnhchunhat);
    XuatThongTinHCN(hìnhchunhat);
    TinhChuViHCN(hìnhchunhat);
    TinhDienTichHCN(hìnhchunhat);
    getch();
}
```

III. Bài tập ở lớp

Bài 4. Cho file txt lưu ma trận theo cấu trúc như mẫu sau:

- Dòng đầu tiên là số dòng m của ma trận
- Dòng thứ 2 là số cột n của ma trận
- Các dòng tiếp theo lưu m*n phần tử của ma trận

Ví dụ:

```
3
4
4 5 8 1
9 -2 8 5
8 5 2 7
```

- Đọc nội dung file và ghi dữ liệu vào biến ma trận
- Tính tổng giá trị chẵn mảng 1 chiều

Bài 5. Cho file txt lưu danh sách thí sinh theo cấu trúc như mẫu sau:

- Dòng đầu tiên là số lượng thí sinh N
- 4 dòng tiếp theo lưu thông tin 1 thí sinh gồm (mã số thí sinh, tên thí sinh, năm sinh, quê quán của thí sinh đó)
- Thông tin các thí sinh còn lại lưu trên (N-1)*4 dòng còn lại

Ví dụ:

```
2
01
Nguyễn văn A
1996
Bến tre
02
Nguyễn Thị N
1987
Hậu giang
```

- Đọc file và xuất nội dung file ra màn hình
- Xuất tên, tuổi của từng thí sinh ra màn hình

Bài 6. Khai báo cấu trúc PhanSo cần thiết lưu trữ thông tin phân số, sau đó thực hiện các chức năng:

- Viết hàm nhập vào phân số.
- Viết hàm xuất phân số.
- So sánh phân số với 1 (nhỏ hơn, lớn hơn, bằng).
- Viết hàm tối giản phân số.
- Viết hàm quy đồng 2 phân số.
- Nhập vào 2 phân số. Tính tổng, hiệu, tích và thương của hai phân số. Kết quả phải được tối giản.

Bài 7. Khai báo cấu trúc NhanVien lưu trữ thông tin:

- Mã số nhân viên
- Tên nhân viên
- Số ngày công
- Lương 1 ngày công
- Chức vụ

Sau đó thực hiện các chức năng:

- Nhập thông tin cho 1 nhân viên
- Tính lương cho 1 nhân viên
- Tính tiền thưởng cho nhân viên, biết rằng thưởng 50\$ cho nhân viên làm trên 24 ngày.
- Tính tiền phụ cấp chức vụ:
  - Giám đốc: 100\$
  - Phó giám đốc: 80\$
  - Trưởng phòng: 40\$
  - Phó phòng: 20\$
- Tính tiền lương thực lãnh cho nhân viên

Bài 8. Khai báo cấu trúc Sinh viên lưu trữ thông tin:

- Mã sinh viên
- Tên sinh viên
- Điểm toán
- Điểm lý
- Điểm hóa
- Sau đó thực hiện các chức năng:
- Đọc thông tin cho 1 sinh viên từ file txt có nội dung sau:

SV2001

Nguyen Van A

7
8
3

- Xuất thông tin cho sinh viên
- Tính điểm trung bình cho 1 sinh viên
- Xếp loại cho sinh viên

Bài 9. Khai báo cấu trúc Taxi lưu trữ thông tin:

- Mã số
- Tên tài xế
- Địa chỉ đón khách
- Số km đã chạy
- Số chỗ ngồi của xe taxi

Sau đó thực hiện các chức năng:

- Đọc thông tin cho 1 taxi từ file txt có nội dung sau:

2
Tran Tuan Anh
140 Le Trong Tan, phuong Tay Thanh, quan Tan Phu, TPHCM
23
7

- Xuất thông tin taxi
- Kiểm tra tài xế tên t (nhập từ phím) có chạy taxi đang lưu không?
- Kiểm tra taxi có chạy trên quận/huyện q (người dùng nhập vào) không?
- Viết hàm hiển thị số chỗ ngồi của xe taxi
- Viết hàm tính tiền xe taxi theo bảng giá

Bảng giá	Số chỗ ngồi	
	Đơn giá xe 4 chỗ/km	Đơn giá xe 7 chỗ/km
1-5	12	15
6-10	11	14
>10	9	10

IV. Bài tập về nhà

Bài 10. Cho file txt lưu danh sách nhân viên theo cấu trúc như mẫu sau:

- Dòng đầu tiên là N lưu số lượng nhân viên
- N dòng tiếp theo lưu thông tin N nhân viên, thông tin của 1 nhân viên được lưu trữ trên 1 dòng gồm có: mã số nhân viên, tên nhân viên, hệ số lương. Mỗi thông tin cách nhau dấu #.

Ví dụ:

2 1# Nguyen văn A #2.67 2#Nguyen Thi N #3.14
--

- Đọc và xuất nội dung file ra màn hình
- Tính lương từng nhân viên, biết rằng, Lương = hệ số * 1210.

Bài 11. Cho file txt lưu danh sách thí sinh theo cấu trúc như mẫu sau:

- Thông tin của 1 sinh viên được lưu trữ trên 1 dòng gồm có: mã số sinh viên, tên sinh viên, năm sinh. Mỗi thông tin cách nhau dấu '- '.

Ví dụ:

1- Nguyen Van A - 1992 2- Nguyen Thi N - 1991
--

- Đọc và xuất nội dung file ra màn hình
- Tính tuổi của mỗi thí sinh (tính đến năm hiện hành).

Bài 12. Hãy khai báo một cấu trúc mô tả một điểm trên tọa độ xOy gồm 2 thông tin (tọa độ x, tọa độ y)

Sau đó viết hàm thực hiện các chức năng sau:

- Nhập, xuất 1 điểm.
- Kiểm tra điểm có nằm trên trục tung/trục hoành.
- Tính khoảng cách giữa 2 điểm.
- Tìm điểm đối xứng của 1 điểm qua trục tung/trục hoành.
- Tính khoảng cách từ điểm đang xét đến gốc tọa độ O.

Bài 13. Khai báo cấu trúc HoaDon gồm các thông tin:

- Mã hóa đơn
- Tên khách hàng
- Tên sản phẩm
- Giá
- Số lượng

Sau đó viết hàm thực hiện các chức năng sau:

- Nhập thông tin hóa đơn
- Tính thành tiền của hóa đơn (giá * số lượng)
- Tính giảm giá (giảm 10% cho hóa đơn có số lượng > 50, giảm 5% cho hóa đơn có tên sản phẩm chuot mitsumi)
- Xuất thông tin hóa đơn (Mã hóa đơn, tên hóa đơn, thành tiền, giảm giá).

Bài 14. Một điện thoại gồm các thông tin sau:

- Mã điện thoại là chuỗi có 10 ký tự
- Tên điện thoại là chuỗi tối đa 20 ký tự
- Loại điện thoại là chuỗi tối đa 10 ký tự
- Giá bán là một số thực
- Số lượng là một số nguyên

Sau đó viết hàm thực hiện các chức năng sau:

- Xây dựng cấu trúc DIENTHOAI mô tả điện thoại.
- Kiểm tra điện thoại có phải loại GALAXY không ?
- Cho biết điện thoại thuộc phân khúc nào ? biết rằng có 3 phân khúc :
 + bình dân : giá ≤ 5 triệu
 + trung cấp : $5 \text{ triệu} < \text{giá} < 10 \text{ triệu}$
 + cao cấp : giá $> 10 \text{ triệu}$
- Kiểm tra tình trạng hàng trong kho để thông báo nhập hàng nếu số lượng < 5 .

--Hết--